

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

MİLLÎSİ GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi ikinci
hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mahkemesi
azasından

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şari Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Aşlı Mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. İdari
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Fıranko Beyyazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretiyle beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1931

Halbuki hâkimin vazâifi memure ve vecaibi kanuniyesinden başlıcasını muamelâtta iltizamı sür'at ve intizam ve az masraf ve külfetler faslı niza ve ihtilâf teşkil eder (Hukuk usulü muhakemeleri kanunu madde 77).

Şu halde gerek 132 inci maddenin kat'iyetle ifade eylediği ahkâma ittiba etmek ve gerek usulün vazeylediği esasa riayetkâr kalmak üzere şu müracaat şeklinin kabulünü ileri sürerim.

Terk sebebile dava açmağa hakkı olan taraf arzuhalinde:

Evlilik vazifelerini ifa etmemek maksadile aydanberi evi terketmiş ve elân avdet etmemiş olannın bir ay içinde aile ocağına dönmesinin ihtar ve bu müddette dönmediği taktirde boşanmaya karar verilmesi talep ve istida olunmalıdır.

Bu veçhile her iki kanunun maddeleri arasında tevaziin ve mütebakat husule gelmiş olur kanaatini beslerim, bilmem siz, ey hukukçular ne dersiniz?

A. Adil

Voli ve Dalyanların temlik ve tasarrufatının mahiyeti nedir.

Yazan: **Selâhettin**

Zamanı fetihten evvel İstanbulun hududu dahilinde Marmara havzasile Boğaziçinin Rumeli ve Anadolu sevhilinde ve Türkiyenin sevhilde kâin ayalâtının denizlerinde balık saydediliyordu. İstanbulda yerleşen Türkler balıkçılığı ve alât ve edevatının sureti ihzar ve istimalini İstanbulun ehaliyi kadimesinden öğrenmişlerdir.

Denizde tasarruf na meşru olduğu ve denizin tasarrufatı hakkında da emiriyet mevzu bahs olamayacağı cihetle fetihten sonra tasarrufatı kadimeye müsteniden voli ve dalyanların bazıları hakkında mehakim

şer'iyeden mülkiyet veçhile temlik cihetleri istihsal olunmuştur.

Fetihten sonra İstanbulda vakıflar tesisi ve tescili günden güne tezayüt edip bu güne kadar müesses vakıflardan bazılarının gerek vakıfları ve gerek badelvakıf mütevellileri tarafından bazı voli ve dalyanlara vakıflarının müsakkafat ve müsteilâtından adliye alâkadarlarının tasarruflarını natik temessükler verilmiştir.

Marmara havzasile Boğaziçinin Anadolu kenarına ve Rumeli cihetinden de İyine adaya kadar balıkçılarca malûm ve maruf olan sevahilin münasip mahallerinde bundan bir asır mukaddem voli ve dalyan ihdas olunmak üzere vaki talep ve müracaat üzerine hükmetçe müsaade itasile binnetice talepleri namlarına mülkiyet ve vakfiyet veçhile vesaik tasarrufiye ita oluna gelmiştir.

Dalyan ittihaz olunmak üzere talep vukuunda evkafi saireden müdahale olunarak vesaiki tasarrufiye verilmeyip Sultan Mahmut han vakfından olarak senet verilmesi hakkında 9 1273 tarihli iradei seniye Sultan Mahmut vakfına ait ikinci müsakkafat defterinin ellinci sahifesinde mukayyet olduğu gibi Boğaziçinde Beykoz ile Anadolu kavağı arasında bulunan bir dalyan hakkında bezmi alem Valide Sultan vakfından verilen temessuk kaydının iptalile nizam hüküm ve kuvvetini haiz alan iradei seniye mucibince Sultan Mahmut vakfından olarak sahibinin namına yeniden senet verilmesini mütaazammın mülga mahkemesi teftişten sadır olan ilâm elyevm mülga cihat kuyuti vakfiye kaleminden 29 C. R. 1277 tarihli ilmühaberler ile alâkadarlara tebliğ edildiği görülmüştür.

Voli ve dalyanların işlediği zaman yani voli mahallerinde İğrip ve Unyat tâbir olunan ağlarla balık tutulduğu ve bir kaç şekilde kurulan dalyanlara ve İğrip ve Manyat denilen ağlarla icrayi san'at olduğu zamanlarda voli ve dalyan mahallerinin havalisi ve mer'ası tabir olunan mevaki dahilinde ahar bir kimse ağ ile balık tutamaz.

Netekim karada mezru arazide hiç bir kimse hayvanını otlamadığı ve bir kısmı cüz'isinde ziraat edemediği gibi.

Mevsimi sayd olmadığı voli ve dalyanlarda balık tutulmadığı bir zamanda (Bu tabir hiç bir zaman balık tutulmayıp müattal bıraktığı zaman anlaşılın. Balık tutulacağı zamanlarda arada beş on gün verilen fasıla demektir.) Volilerde kasımdan itibaren şubata kadar, uskumru, tekir, barbunya, mercan, hamsi, gümüş, mezit, gelincik, istavrit, izmarit ve bazen karagöz, levrek balıkları ve marttan sonrada çiroz balığı tabir olunan iskumrulu ve salıfüzzikir diğer balıklar ve dalyanlarda ise muhtelif zamanlarda kılıç balığı, iskumru, çiroz, torik, palamut, eîgenosi, lufer, mercan, karagöz.

Voli ve dalyan mahallerinde faaliyet olmadığı bir zamanda hududu dahilinde bir gemi gelip lenger endaz olabiliyor. Ve fakat balık tuttuğu zamanlarda voli ve dalyan dahilinde lenger endaz olan gemiler velev ufak kıt'ada merakipi bahriyeden olsa bile balık saydına hail ve mani olacağı veçhile dalyan sahipleri balıkçı esnafından san'atta mahir ve maruf olan kimseler marifetile tayin edilecek zarar ve ziyana tazmin ettirir.

Denizde tasarrıf gayri caiz olup masraf olan voli ve dalyanlarda hakkı sayd tabir olunan balık tutma hakkı Hükümetçe vaktile bahş olunagelmiş arazide rakabeti beytülmale olmak üzere ancak menafii tevfiz ve mütesarrıfı müstecir tanımasından hiç bir farkı olmayıp voli ve dalyan mahalleri haklı sayd olan sahiplerinin mal mütekavimmidir

Hududu vasi olup ta iki üç dalyan kurmağa müsait olan mer'aasının her bir noktasına sahibi tarafından bir dalyan kurabileceği gibi vasi olan mer'anın diğer mahalline başka başka dalyan kurabilir. Bir hanenin cesim olan arazisinin her noktasına sahibi müteaddit bina inşa edebileceği gibi, karada kâin erazi hakkındaki ahkâmı hukukiye

ne yolda ne halde tahaddüs ediyorsa voli ve dalyan mahalleri için de aynı ahkâmı hukukiye cereyan eder. Binaenaleyh şimdiye kadar müdevennatı kanuniyeye voli ve dalyanların temlik ve tasarru-fatına dair başkaca ahkâm vazedilmesinde fevkalâde ihmal edilmiştir. Şimdi ise voli ve dalyanların mer'i olan kanunu medenin ve borçlar ve tatbikat kanunlarının muhtevi olduğu ahkâm çerçevesi dahilindedir.

İzahatı anifeye nazaran mütekavvim bir mal olduğu mütehakkak olan voli ve dalyanların ve san'atı hazire ve mevkilerine göre erazi gibi menfaat fevt olmamak şartile ifraz ve taksim olunabilir. Meselâ voli ve dalyanın vası olan hududu dahilinde iki üç voli ve dalyan ihdas olunabileceği ve her yeri erbabı vukufun bihakkın ve tasdiklerle balık saydine müsteit ve her yeri diğerinin önüne tesadüf edip bir-birinin balık saydına mani olamayacağı tebeyyün eylediği takdirde denizde çarpıntısından hududun mebdeinden itibaren her birinin hudut noktası bir harite ile tespit ve metrosunun veya zırainin miktarı terkim ve vaziyeti irae ve tersim olunarak ifraz ve taksimi caiz ve pek muvafık olur.

İkiye taksimi beynel esnaf tasdik edilmeyen voli ve dalyanlar bittabi ifraz ve şürekâ beyninde taksim edilemez. Ve hasbellüzum kanunen izalei şuyu için tamamı mevkii müzayedeye vazolunur. Voli ve dalyanlar hakkında vukua gelecek hadisat bu esasata göre hal ve fasl olunması muktezidir. Tapu senedine raptolunmıyan voli ve dalyanlarda vardır. Bunun da şekli temlikine gelince karada ba tapu tasarruf olunan erazinin önünde deniz sularının cereyanı ve derinliği cihetinden balık saydına salih olduğu vaktile tebeyyün ederek bundan yarım veya bir asır evvel ve yahut daha fazla bir zamandanberi ihdas olunup elyevm saydedilen voli ve dalyan mahalleridir. Ve bir de kimsenin tasarrufunda olmayan arazinin önündeki açıktan kayıkla gelen balıkçılar tarafından da balık tutmakla meşğul olagelmektedirler.

Ma haza birinci şık olarak gösterilen voli ve dalyanların sureti ihdası karadaki arazii haliyenin ihyasına şebih fiiliyattan madut olduğundan alâkadarın talep ve müracaatı halinde Büyük Millet meclisinin 929 tarihli karar tefsirinin ikinci maddesinin (d) fıkrasına ve kanunu medeninin (639)ıncı maddesine tevfikan karadaki arazinin sahilinde temadi eden hududun iptidasından intihasına kadar (ve daha fazla da olabilir) usulen tahakkuk ettirilecek hudut ile mahdut olmak üzere böyle voli ve dalyan mahalleri için hakkı muktesep sahibinin namına kayti tescil ve tapu senedi ita olunabilir.

Voli ve dalyanlardan maada denizde hakkı sayit namile bir hakkı muktesep daha vardır. Arnavutköyünde ve Ortaköyde sahile yakın ve Kızkulesi açığında ve Boğaziçi tarafında yedi kardeşler denilen mevkide tapu senedatı ile tasarruf olunur midye ve tarak ve stridy tarlalarıdır. Kız kulesi açığında olan bir kaç midye ve istridye tarlası Üsküdar'da balık kayığı gediklerine merbuttur. Kanunen gedikler mülga ise de elyevm midye ve istridye tarlalarından tasarrufları itibarile mezkûr kayıklara irtibat bakidir. Eski zamanda köprü altında ve diğer mahallerden evkaf ufak midyeler toplanır ve midye tarlaları olan mahalle dökülür idi. İşte bu midye ve istridye tarlalarının bidayet ihdasında ufak mütevellileri tarafından temessukler verilmiştir. Böyle vesaik ile tasarruf olunagelip eshabının mali mütekavvımı olduğu anlaşılmasına binaen 37 Kânunu evvel 927 tarihli ve elyevm mer'i olan zabıtai saydiye nizamnamesinin 15, 16, 21 inci maddelerine buna dair ahkâm vazolunmuştur.

Tapu Umum Müdirliğinden mütekait

H. Selâhettin